

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Urbanística 1	Código	630G02018	
Titulación	Grao en Estudos de Arquitectura			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Proxectos Arquitectónicos e Urbanismo			
Coordinación	Martinez Suarez, Jose Luis	Correo electrónico	j.l.martinez@udc.es	
Profesorado	Diaz Revilla, Alfonso García Fontán, Cristina Lopez Gonzalez, Candido Martinez Suarez, Jose Luis Vazquez Mosquera, Jose Manuel	Correo electrónico	a.diaz.revilla@udc.es cristina.garcia.fontan@udc.es candido.lopez@udc.es j.l.martinez@udc.es jose.vmosquera@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Ofrecer un corpus de coñecementos de teoría e historia dos trazados urbanos e de útiles metodolóxicos de análise que permitan aos estudantes percibir o Proxecto Arquitectónico e o Proxecto Urbano como parte dun contexto mais amplo, desenvolvendo un posicionamento crítico ante a cidade contemporánea. Definir a especificidade da cidade europea e comprender o porqué da súa existencia como un sistema de conceptos, signos, formas			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A34	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos básicos e de execución, esbozos e anteprojectos. (T)
A42	Aptitude para catalogar o patrimonio edificado e urbano e planificar a súa protección. (T)
A46	Capacidade para aplicar normas e ordenanzas urbanísticas.
A50	Coñecemento axeitado dos métodos de estudo dos procesos de simbolización, as funcións prácticas e a ergonómia.
A51	Coñecemento axeitado dos métodos de estudo das necesidades sociais, a calidade de vida, a habitabilidade e os programas básicos de vivenda.
A53	Coñecemento axeitado das tradicións arquitectónicas, urbanísticas e paisaxísticas da cultura occidental, así como dos seus fundamentos técnicos, climáticos, económicos, sociais e ideolóxicos.
A56	Coñecemento axeitado das bases da arquitectura vernácula.
A57	Coñecemento axeitado da socioloxía, teoría, economía e historia urbanas.
A63	Elaboración, presentación e defensa ante un Tribunal Universitario dun traballo académico orixinal realizado individualmente relacionado con calquera das disciplinas cursadas.
B1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita atoparse a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B6	Coñecer a historia e as teorías da arquitectura, así coma as artes, tecnoloxías e ciencias humanas relacionadas con esta
B8	Coñecer o urbanismo e as técnicas aplicadas no proceso de planificación
B12	Comprender as relacións entre as persoas e os edificios e entre estes e o seu entorno, así como a necesidade de relacionar os edificios e os espazos situados entre eles en función das necesidades e da escala humana
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ao longo da súa vida

C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia do aprendizaxe ao longo da vida
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultura da sociedade

Resultados da aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título		
		A34	B1	C1
		A42	B6	C3
		A46	B8	C4
		A50	B12	C5
		A51		C6
		A53		C7
		A56		C8
		A57		
		A63		

Contidos	
Temas	Subtemas
TEORÍAS E HISTORIA DOS TRAZADOS URBANOS	TEORÍA URBANÍSTICA MEDIEVAL 01._A CIDADE MEDIEVAL. A CIDADE PECHADA. TEORÍA RENACENTISTA DA CIDADE 02._A CIDADE COMO PROXECTO DE ARQUITECTURA 03._A CIDADE BARROCA. DO EMBELLISMENT PARCIAL AO EMBELLISMENT TOTAL REVOLUCIÓN INDUSTRIAL E CIDADE 04._MODELOS DE ORGANIZACIÓN ESPACIAL ANTIURBANA 05._A DIALÉCTICA REFORMA URBANA / EXTENSION URBANA TEORÍA URBANÍSTICA MODERNA Análise Científica dos problemas urbanos 06._A URBANÍSTICA COMO CIENCIA: CERDÁ. TEORÍA GENERAL DE LA URBANIZACIÓN 07._O PLANO REGULADOR E ZONING As grandes propostas para a cidade contemporánea 08._CIDADE XARDIN 09._CIDADE LINEAL 10._CIDADE INDUSTRIAL As teorías sobre a gran cidade 11._GROSSTADT-METROPOLIS 12._LE CORBUSIER. HILBERSEIMER. WRIGHT 13._CIAM: A CIDADE FUNCIONAL A construción da cidade contemporánea. O Urbanismo coa cidade 14._A URBANÍSTICA CONTEMPORÁNEA

ELEMENTOS DE ANALISE URBANO	A._O LUGAR B._OS TRAZADOS C._OS TECIDOS D._COMPOÑENTES: 1.A PARCELA 2.A ILLA 3.AS RÚAS E A PLAZA 4.ESPACIOS LIBRES E ZONAS VERDES: PARQUES 5.O TIPO EDIFICATORIO 6.OS EQUIPAMENTOS
PRÁCTICAS ANALISIS URBAN	O TEMA CENTRAL DO CURSO É O ANÁLISIS E ESTUDO DOS TECIDOS URBÁNS PROTOTÍPICOS DA CIDADE EUROPEA CONTEXTOS DOS TRABALLOS: 1. CIDADE HISTORICA: - CIDADE DE ORIXE MEDIEVAL: CIDADE E ARRABÁIS. - EXTENSIONS URBANAS: ENSANCHES 2. CIDADE CONTEMPORÁNEA: - PLANS DE ALINEACIÓNS. PLANS XERÁIS - POLÍGONOS - ESCALA TERRITORIAL DO URBANO

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Portafolios do alumno	A50 A51 B12 C1 C4	1	2.5	3.5
Obradoiro	A34 A42 A46 A53 B1 B8 C3 C6 C7	30	48	78
Proba mixta	A34 A42 A50 A51 A53 A63	4	0	4
Sesión maxistral	A51 A53 A57 B6 C8	15	22.5	37.5
Obradoiro	A34 A42 A50 A56 C5	10	15	25
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno	Revisaranse os portafolios dos alumnos que terán que elaborar durante todo o curso académico: O PORTFOLIO é un documento imprescindible de aproximación do alumno a través das técnicas de representación gráfica (dibuxo, fotografía, collage...) e da reflexión teórica á lectura da cidade nos diferentes ámbitos espaciais prototípicos estudados. No portfolio o dibuxo reproducirá a mirada do alumno a través da consciencia das diferentes escalas de aproximación e identificación do especificamente urbanístico, facendo fincapé nas RELACIÓNS sobre as que opera consciente ou inconscientemente o PROXECTO URBANÍSTICO ou o propio PROXECTO ARQUITECTÓNICO, enriquecendo ou empobrecendo o ámbito de actuación.

Obradoiro	A ANALISE URBANA: TEORÍA E METODOS PRACTICA I Análise Urban 1: A Cidade de Orixe Medieval _As Extensiós Urbanas I _Intensivas: Ensanches _Extensivas: Barriadas xardin PRACTICA II Análise Urban 2:Extensión Urbanas II _Planes Xerais como planes de Extension _Planes Xerais como planes de Zonificación:Os Poligonos _Desregulación do planeamento e a escala territorial do urbano *PLANO DE SINTESE.
Proba mixta	Exame final da materia
Sesión maxistral	Sesións teóricas
Obradoiro	As asignaturas P4, AA2 e U1 coordinarán os seus desenvollos no &quot;espacial e temporal&quot; durante o segundo cuatrimestre en torno da CUESTION da VIVENDA, e decir da cuestion da RESIDENCIA, en ámbitos susceptibles de ser incorporados aos temarios respectivos co obxecto de que o ALUMNO estableza unha REFLEXION INTEGRAL sobre a Cuestion da Vivenda de cara a redaccion do PROXECTO ARQUITECTONICO incorporando desde o primeiro momento as variables (mais aló do DESENVOLVEMENTO DO PROGRAMA estricto) derivadas da ANALISE URBANA nas diferentes ESCALAS. ANALISE URBANA - ANALISE ARQUITECTONICA - PROXECTO. Plantexanse como unha UNIDADE DE DOCENCIA que teña NO TEMA VIVENDA, (que en términos urbanísticos diríamos A RESIDENCIA OU USO RESIDENCIAL) COMO EIXO VERTEBRADOR e NAS HORAS SEMANAIS DO OBRADOIRO-TALLER (3 horas) O TEMPO DA COMPLEMENTARIA DE CRITICA DOS DIFERENTES PUNTOS DE VISTA QUE CONFLUEN NO PROXECTO DESDE A ANALISE ESPECIFICAMENTE ARQUITECTONICA ATA A ANALISE URBANISTICA.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro Portafolios do alumno Obradoiro	Os profesores de prácticas realizarán un seguimento persoalizado dos traballos dos alumnos. As prácticas dos Obradoiros se realizarán como máximo en grupos de 3 persoas.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A34 A42 A50 A56 C5	Valorarase a capacidade de análise, diagnose e proposta por parte do alumno dende un punto de vista urbanístico no tratamento do proxecto común	10
Portafolios do alumno	A50 A51 B12 C1 C4	Descrición grafica e escrita con dibuxos de perspectiva, plantas e seccións dos tecidos prototípicos da cidade europea reflexo das percepcións do alumno	10

Obradoiro	A34 A42 A46 A53 B1 B8 C3 C6 C7	CRITERIOS DE AVALIACIÓN A._TRATAMENTO XERAL DOS CONTIDOS DO TEMA. O alumno deberá facer mención explícita ao: 1. ANALISE TERRITORIAL 1.1 A Relación da Cidade e o Territorio -A Forma do Territorio -As Infraestructuras -Os Asentamentos de poboación 2.ANALISE URBAN. FORMAS DE CRECIMENTO URBAN 2.1 A Cidade de orixe Medieval -A "Cidade"; -Os Arrabáis 2.2 Extensión Urbanas:Os Ensanches -Ensanches Extensivos e Intensivos -Os Plans de Ensanche: - a-Memoria - b-Planos(aliañacións e rasantes) - c-Ordenanza - d-Ordenanza de ensanche 2.3 Os Poligonos -Tipos: residencial, industrial, comercial, etc. -O Planeamento Parcial -As Ordenanzas de Volumen 2.4 A escala territorial do urbano B._ESTRUCTURA: ARTELLAMENTO, EXPRESIÓ E ORGANIZACIÓ DOS CONCEPTOS. O alumno deberá explicitar a especificidade de cada unha das etapas ou cortes realizados a partir da descripción dos elementos e das relacións entre elementos en cada escala de traballo (territorial, urbana, de barrio, de rúa) mediante a utilización de técnicas propias de cada fase de análise.	30
Proba mixta	A34 A42 A50 A51 A53 A63	Proba composta de contidos teóricos e contidos prácticos. Os contidos teóricos da materia serán os impartidos nas sesións maxistrais e tamén a información colgada na plataforma moodle. Será obrigatorio para superar a materia ter aprobada esta proba mixta individual	40
Sesión maxistral	A51 A53 A57 B6 C8	Será necesaria a asistencia a un 85% das clases nas que se poderán realizar exercicios de entrega rápida	10

Observacións avaliación

*A entrega de todas-las prácticas dos Obradoiros será obligatoria para presentarse tanto á primeira como á segunda oportunidade

*A asistencia as sesións dos Obradoiros
fixase no 85% como mínimo

Fontes de información

Bibliografía básica	- A. E. J. Morris (1994). Historia de la Forma Urbana. Gustavo Gili - B. Gravagnuolo (1998). Historia del urbanismo en Europa. 1750-1960. Akal - L. Benevolo (). Diseño de la Ciudad 1, 2, 3, 4 e 5. Gustavo Gili - G. Cannigia- G.L. Maffei (). Tipología de la Edificación. Estructura del Espacio Antrópico. Celeste ediciones - LUB: Laboratorio de Urbanismo ETSA Barcelona.<i> Formas de Crecimiento Urbano</i>. Barcelona: UPC.- LUB: Laboratorio de Urbanismo ETSA Barcelona. Formas de Crecimiento Urbano. Barcelona: UPC.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proxectos 3/630G02011

Análise Arquitectónico 2/630G02017

Materias que continúan o temario

Urbanística 2/630G02024

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías